

Poleg popolnoma šolskega programa je mogoče projektirati šolo kot javno stavbo, ki naj služi društvenim namenom ali javni prosveti itd. En tak primer, kjer je bilo mogoče stavljeni program razviti s čisto kulturnega stališča dotičnega mesta, je narodna šola v M. L., katero je projektiral arhitekt Hnilička.

V stavbi so prostori za osnovno šolo, in sicer učilnice, kabineti, upraviteljeva pisarna, zbornica, stanovanje šolskega upravitelja, da dalje prostori za meščansko šolo: učilnice, kabineti, ravnateljeva pisarna, zbornica, risalnica s kabinetom, delavnice za dečke, delavnice za deklice, kabineti za zbirke itd. Telesna meri 11 x 21 in je pristopna naravnost z ulice radi telovadbe telovadnih društev. Pri telovadnici so potrebni prostori za shrambo orodja, oblačilnice za ženske, umivalnice in prhe.

Nad telovadnico je postavljena avla, ki se porablja kot koncertna dvorana in ima potrebne stranske prostore, to so oblačilnica za moške, oblačilnica za ženske in potrebne toaletne prostore. Avla se končuje v podolgi osi v obočje, kjer so nameščene koncertne orgle. Na galeriji je 50 sedežev za poslušalce. Avla je pristopna z glavnega stopnišča, vse je narejeno tako, da je šolsko poslopje v tem slučaju popolnoma zaprto. K

tež koncertni dvorani spada še posebej manjša učilnica za godbo, tu je stanovanje za učitelja godbe, posebni kabineti za učenje godbe so tako konstruirani, da se glasovi ne slišijo v druge prostore.

V suterenu poslopja je nameščena posebna gospodinjstva šola za deklice, ki ima kuhinjo, pripravljalne prostore, jedilnice, shrambe, umivalnice, oblačilnice, jedilnica, učna soba s kabinetom, pralnica in likalnica. Prva tako sta tu dve učilnici rodbinske šole, obrtna delavnica s pritlikinami, kopalnica z bazenom, prostori za masažo, sprhe izpopolnjuje smotreni in idealni program te edinstvene šolske stavbe, ki se je mogla postaviti samo s finančno pomočjo mesta samega.

Tako končuje arhitekt g. Trapp svoje poročilo o stavbenem programu češkega narodnega šolstva. Mi ga prav lahko primerjamo z našim. Na prvi pogled lahko ugotovimo, da smo od Čehov tako daleč, kakor je daleč od Gospe Svete do Bele Gore. Kolikor se je pri nas postavilo svojemu namenu odgovarjajočih šol po vojni, vse lahko seštetojemo na prstih ene roke. Izjemo tvorijo Celje, Mežica in Novo mesto. Kakšne so narodne šole po Ljubljani, Kranju, Kamniku itd., o tem bi bilo sramotno govoriti. Kako dohitimo zamujeno? Z dobro voljo in pogumom.

Pedagoški teden v Pragi.

(Lippert-Lajovic.)

„Češkoslovenska obec učiteljska“ je priredila za proslavo desetletnice ČSR pod protektoratom ministra narodnega šolstva in prosvete v dneh 27. oktobra do 4. novembra t. l. v Pragi pedagoški teden, katerega se je udeležilo čez 500 učiteljev.

Dne 27. oktobra popoldne je šla povorka vseh praških učiteljev, osnovnih in meščanskih šol in preko 25.000 šolskih otrok z zastavicami v roki po praških ulicah na praški grad, da počasti presidenta republike T. G. Masaryka. Celo počaščenje in prezidentov odgovor je bilo publicirano potom radija in dnevnega časopisja.

Od 29. do 31. oktobra so se vršila v okvirju univerze ekstenzij vsakodnevna predavanja od 8.—13. v prirodoslovnem zavodu Karlove univerzitetne o temi »Enotna šola«. Predavali so: univ. profesorji gg. dr. V. Prihoda, dr. In. Arnošt Blaha in dr. O. Chlup. V torek 30. oktobra je pozdravil udeležence minister narodnega šolstva in prosvete g. dr. Milan Hodža. Pokazal je na nujnost reforme celotnega šolstva, vseh šolskih tendenc in v celotnem obsegu. Za najvažnejše smatra ustvaritev enotnega tipa šolstva in njegov najljepši razvoj vidi v tem, da se prepusti uprava šol posameznim deželam in oblastem.

V popoldanskih urah so v tem času delali udeleženci v petih sekcijah za telesno vzgojo, glasbeni pouk, kulturni film, manjšinsko šolstvo in šolske reforme. Vrtila so se predavanja strokovnjakov in živahne debate.

V treh pedagoških večerih od 29.—31. oktobra so se javnosti predstavili uspehi glasbene vzgoje na praškem konservatoriju, telesne vzgoje na drugih šolah, ritmične vaje in obiotiko na praški šolski farmi, predvajali so se kulturni filmi in združenje praških učiteljev je imelo svoj koncert.

V plenarni seji kongresa poslušalcev in absolventov visokošolskih pedagoških študij, ki se je vršila 2. novembra t. l. so razpravljali o razvoju visokošolskega šolstva in o idejah reformiranega učiteljskega študija na Nemškem. Ministrski svetnik Viktor Fadrus z Dunaja je govoril o pripravi in vzajemnem delu učiteljskega študija v Avstriji.

Udeleženci so sprejeli resolucijo, ki zahteva: 1. Za učiteljsko izobrazbo popolno srednješolsko izobrazbo in dvoletno strokovno

no pedagoško izobrazbo na visokih šolah in to za vse učiteljevo narodnih šol, ki naj se nudi na univerzah ali tehnikah; 2. enotno obvezno in diferencirano šolo za vso mladino do 15 leta.

V naslednjih večerih so se vršili stanovski sestanki učiteljskih društev, ki so včlanjena v Češkoslovenski oboi učiteljske, za soboto 3. novembra pa je bil sklican shod roditeljev za šolsko reformo, ki je bil prav sijajno obiskan. Po referatih o razlikah med staro in novo šolo, o vzajemnem delu šole in družine, je bil shod končan potem, ko je sprejel resolucijo, ki zahteva, da naj se izvede na Češkem šolska reforma v smislu enotne diferencirane šole in da naj se organizatorično združita nižja srednja in meščanska šola s posebnim ozirom na notranjo diferenciacijo otrok po njihovi pojmovni sposobnosti in vlogah v življenju.

Na mestno občino Praga je bila sporočena želja, naj izvede reformo šol po načrtu Visoke šole pedagoških študij, in sicer od prihodnjega šolskega leta dalje. Mesto Praga izpolni to željo na svojih petih poizkusnih šolah.

V zgoraj omenjenih petih sekcijah so bile sprejete resolucije, ki zahtevajo: 1. smotreno in obvezno glasbeno vzgojo na vseh šolah, ki nudijo splošno izobrazbo; 2. zvišano skrb za telesno vzgojo mladine s povzemanjem telovadnih učnih ur, z upravo posebnih zdravstvenih potreb, toda brez predhodne vojaške vzgoje; 3. z ustanovitvijo posebnega zavoda, ki naj teoretično in praktično reši problem, ki se tiče šolskega razvoja in vzgojne kinematografije; 4. pošteno in smotreno izkoriščanje vseh naredb in odredb šolskih oblasti.

Pokret učiteljic.

—Z Izvenšolsko delo naših tovarišic. V vzpodbudo našim tovarišicam priobčimo za danes seznam vseh njih tovarišic, ki delajo pri raznih dekliških krožkih. Upamo pa, da jih je še mnogo, o katerih niti ne vemo, da tudi delajo. Zato pa tovarišice oglasite se in ne zadržujte v tej dolgi zimi. Doslej so osnovni dekliški krožki v sledečih krajih: Blavdek Poldka na Vinici, Bregant Pavla na Blanci, Čuden Ang. v Starem trgu, Frankovič Ana pri Sv. Florijanu (Rogatec), Jelen Ter. v Gorjah, Kos Leop. v Suhorju, Kregar in Vošnjak v Ponikvi, Kuharjeva v Laškem, Labernik Ida in Sedej Ant. v Čemšeniku, Lipovšek Marta v Semicu, Marinko Malka v Preski, Mercina Danica v Grahovem, Pahor Marija pri Sv. Duhu pri Blokah, Petrič Mara v Slivnici pri Celju, Plevelj Olga v Jevnici pri Lazah, Strašek Ivanka na Sladki gori, Stravs Marija v Rajhenburgu, Verbič Alojzija v Homcu, Vidmar Slava v Leskovcu, Zavašnik Albina na Viču, Zupan Marija v Rakitni, Zirovnik Marija v St. Vidu, Vida Strukelj, Vesliki Gaber.

Ferijalni Savez učiteljstva.

—f Ustanovitev Učit. Fer. Sav. (UFS). Jugoslovansko fer. učiteljstvo si je na ustanovnem obnem zboru 23. decembra 1928 v Mariboru ustanovilo samostojni UFS. Predsednik pripr. odbora UFS tov. Mrovlje je po otvoritvi poročal o kongresu F. S. v Zemunu in o izstopu jugoslov. učiteljstva iz F. S. Sprejeta so bila pravila UFS, po katerih lahko postanejo člani UFS nastavniki osnovnih, strokovnih, srednjih in visokih šol. Upravni odbor obstoji iz glavnega poverjenika in 6 pokrajinskih poverjenikov. Za glavnega poverjenika je bil izvoljen tov. Mrovlje, pokr. pov. za Srbijo tov. Dinič, za Hrvaško in Slavonijo tov. Šurbek, za Vojvodino tov. Atanacković, za Slovenijo tov. Adamič, za Bosno in Hercegovino tov. Banjanin. Podporni člani plačajo 50 Din, ustanovni pa 250 Din. Glavno poverništvo bo delo osredotočilo v organiziranju učit. kolonije v Vesliluki na otoku Korčula. Pri slučajnostih se je sklenilo, da se pošlje učit. organizacijam prošnjo, da novoustanovljeni UFS krepko podprejo, ker UFS ravno sedaj ob ustanovitvi potrebuje finančne pomoči.

Splošne vesti.

— Desetletnica »Narodne Prosvete«. Z novim letom 1929. je začel izhajati enajsti letnik »Narodne Prosvete«, ki je glasilo Udruženja Jugoslovenskega Učiteljstva. »Narodna Prosveta« izhaja dvakrat tedensko v Beogradu. Njena prva številka je izšla 11. maja 1919. Do 1. avgusta 1920 je izhajala kot »Glasilo Učiteljskega Udruženja« za Srbijo, a je postala po ujedinjenju vsega jugoslovenskega učiteljstva v UJU »Glasilo Udruženja Jugoslovenskega Učiteljstva«. V vsem tem času sta urejevala »Narodno Prosveto« do konca leta 1924. Milutin Stanković od takrat do danes pa Staniša Stanišić. V teku teh desetih let je izšlo 885 števk »Narodne Prosvete«. List je predvsem glasilo Izvršnega odbora, ki v njem poroča o svojem delu, služi pa obenem kot glasilo beogradskega poverjeništvu, ki nima svojega lista. »Narodna Prosveta«, ki je tekom desetih let mnogo pripomogla v boju za naše stanovske pravice naj bo tudi v bodoče soboriteljica UJU v borbi za dosego vseh naših stremeljenj.

— Odmevi obiska angleških učiteljic v Jugoslaviji. Meseca julija pr. l. je obiskalo kakih 40 angleških učiteljic našo državo, katero so ob tej priliki prepotovale skoro vso. Povsod so bile sprejete jako prisrčno in prišedši domov so mnoge navdušeno poročale v raznih pedagoških in drugih listih o tem potovanju. Najobširnejši referat je objavil »The Woman Teacher« v številki z dne 12. oktobra, kjer piše neka učiteljica, da je potovanje prekašalo vsa pričakovanja. Popisuje iskreno ljubeznivo sprejema v Sloveniji in izlet na Bled, ogled vasi Sestnje pri Zagrebu, tamošnjo večerjo, narodne pesmi in ples, nato pa sprejem v Beogradu in avtomobilsko vožnjo do Kraljevega in v Čačak. Največja zanimivost zanje je bila seveda Bosna s svojimi spomini na Orient in zaradi tamošnjega muslimanskega značaja. Fesi, mošeje, minareti, bazari, zakrite ženske itd., so jih zanimalo v prvi vrsti. Jako sta jim ugajala tudi Črna gora in Dalmacija s svojim znamenitim Dubrovnikom, Dioklecijanovo palačo v Splitu in Salono. Ne morejo prehoviti narodnih noš, vezenin in jugoslovenske gostoljubnosti, jako pohvalno pa se izražajo tudi o šolah, kolikor so jih videli S kratka: izletnice so odnesle iz naše države najboljše utise in sedaj govore in pišejo doma z največjim navdušenjem o Jugoslaviji. Slična krajiša in daljša poročila o tem izletu so objavili še »The Vote« v številki z dne 21. septembra, »The Childrens Newspaper« z dne 20. oktobra, pedagoška priloga »The Times« z dne 29. septembra i. dr. Da je bilo njih navdušenje za našo državo iskreno, nam dokazuje dejstvo, da so pripovedovale o naši državi z veliko ljubeznijo tudi svojim učencem in te so poslale zadnje čase že celo vrsto prisrčnih pism na nekatere ljubljanske dekliške šole. Kakor čujemo, so jim ljubljanske deklice za Božič odgovorile. Take medsebojne stike moramo le pozdravljati, saj nam je vsa naša novejša zgodovina en sam glasen dokaz usodnih posledic dejstva, da nas zunaj prav nič ne poznajo, zlasti oni narodi ne, ki imajo v rokah usodo sveta.

— Koncert pevskega zbora UJU 7. jan. je izvrstno uspel. Podrobnejše poročilo priobčimo v prihodnji številki.

— Vsej slovenski javnosti v svobodni domovini! Naši zatirani bratje pod fašistično Italijo krvave iz nešteti ran. Dan za dnem v zapuščajno politični in gospodarski bedneži nesrečno grudo in se zatekajo k nam po pomoč in podporo. In tu začnjenja za nje nov križev pot. Slovenska javnost ne pozna niti v najširših obdobjih te strašne tragedije, ki jo preživljajo na naših tleh vedno nove trume teh bednih brezdomincev. Brez sredstev, strehe in dela tekajo navadno brez uspeha od vrat do vrat zaprtih domov. Sila je priklopela do vrhunca, pomoč je nujna. To žalostno spoznanje je izsililo ustanovitev meddržavnega odbora za pomoč primorskih emigrantov, ki ga sestavljajo po svojih delegatih: »Jugoslovenska Matica«, »Slovenska Straža«, »Organizacija jugoslovenskih emigrantov«, »Soča«, »Kolo jugoslovenskih sester«, »Klub primorskih Slovencev« in »Klub Primorke«. Odbor se zaveda, da bo uspeša ta podporna akcija le v koncentriranem prizadevanju vse slovenske javnosti in najboljših njenih sinov. Kot prvi svoj korak smatra za potrebno, da se obrne z gorečo prošnjo na vse naše časopise, da otvorijo v podporo nesrečnih beguncev in v znak narodne manifestacije takoj stalno kolekto, kjer naj se tedensko izkazujejo vsi došli prispevki v lajšanje bede in trpljenja tega najbolj preganjanega dela našega naroda. Vsa najmanjši dar pomenja gmotno in moralno pomoč iz države solidarnosti našim trpečim bratom. — Meddržavni odbor za pomoč primorskih emigrantov.

— Absolventi višje pedagoške šole in slušatelji filozofske fakultete. Društvo slušatelj filozofske fakultete v Ljubljani je objavilo v »Jutru« in »Slovincu« z dne 8. decembra 1928 resolucijo, v kateri DSFF protestira proti nameščenju absol. v. p. š. na učiteljskih ter jim odreja strokovno kvalifikacijo. »Udruženje slušalca višje pedagoške šole u Zagrebu« je na svojem obnem zboru dne 19. decembra pr. l. razpravljalo med drugim tudi o tem članku ter o tem sprejelo sledečo resolucijo:

1. Absolventi in slušatelji višje pedagoške šole v Zagrebu odklanjamo DSFF, kakor tudi posamezne osebe tega društva kot merodajne faktorje za ocenjevanje da li je naša kvalifikacija zadostna za poučevanje strokovnih predmetov na učiteljskih. Smatramo za neresno, da bi ljudje, ki so komaj zapustili gimnazijo, ter učiteljske in njega ustroj

poznajo samo po imenu, ocenjevali slušatelje VPS ki so po veliki večini sami starejši ljudje z najmanj 8—10 let državne službe.

2. Priporočamo SFF v Ljubljani, da naj s svojimi izjavami, s katerimi SVPS odrekajo akademski značaj, ne diskvalificirajo svojih zagrebških kolegov, ki nam pripoznavajo vse akademske pravice, bodisi v akademskih društvih, kakor tudi v najvišji instituciji zagrebške univerze, v JPD, kjer je slušatelj VPS bil celo podpredsednik.

3. Smatramo učiteljske, meščansko šolo in osnovno šolo kot eno celoto in vztrajamo na tem, da na vseh teh šolah poučujejo le učitelji, ki so sami izšli iz teh šol, ki bore potrebe teh šol najbolj poznajo. — Udruženje slušalca višje pedagoške šole u Zagrebu.

— Apel na usmiljena srca! Na drugem mestu priobčujemo oklic meddržavnega odbora za pomoč primorskih emigrantov. Od svoje strani se pridružujemo temu obnemu klicu, otvarjamo rade volje stalno kolekto v podporo naših trpičinih bratov, ki prihajajo polni zaupanja v našo sredo. Ne pustimo, da bi bilo njihovo zaupanje varano, ne dovolimo, da bi v svojem trpljenju ostali zapuščajni! Pokažimo jim da gre naša solidarnost preko besed sočutja k bratovskim dejanjem otiranja solz! Vse prispevke bomo redno priobčevali v listu ter jih naslavljali na meddržavni odbor za pomoč primorskih emigrantov. V svojih društvih in vseh različnih društvih, kjer delujejo naši člani, naj ne mine sestanek brez apela na pomoč. Trdno smo prepričani, da slovensko učiteljstvo ne bo zadnje v tej plemeniti tekmi, in da bo tudi tu — kakor vedno — njegov idealizem žarel v prvih vrstah onih, ki ne nosijo ljubezni do zatiranega brata le na jeziku.

— Na mnoga vprašanja, ki jih prejemaš glede knjige in učila »Sadni izbor«, katero sta pripravila za šole oba oblastna šolska odbora, sporočamo vsem šolskim upraviteljem in krajevnim šolskim odborom, da je v zalogi le še 60 knjig in komaj 200 učil v mapah na 40 barvnih tabelah. Vse one, ki si žele to važno in za šole prepotrebno, pa tudi dekorativno učilo naročiti, opozarjamo, naj to store takoj, ker Sadjarsko in vrtnarsko društvo v Ljubljani, kamor je poslata naročila, ne more jamčiti za dobavo pri poznih naročilih. Pripominjamo, da pozneje ne bo mogoče tega učila več naročiti, ker zaradi velikih stroškov ni misliti na drugo izdajo.

— »Nekaj bilance«. V zadnjem uvodniku popravljamo tiskovno pomoto, da se je vršila omenjena seja širjega sosveta 10. in ne 6. januarja 1926 v dvorani mestne hiše ljubljanske.

— Vsem članom logaškega učiteljskega društva! Tekom tega meseca pošljem vsem članom izpisek iz blagajniške knjige, iz katerega bo natančno razvidno, koliko je posameznik plačal za prošlo poslovno leto, koliko je plačal že za to in koliko še dolguje. Priložim obenem tudi položnice s toplu prošnjo, da se jih čimprej in v izdatni meri poslužite. Tovariše upravitelje prosim, da mi vsak prihod ali odhod člana takoj javijo. Ob tej priliki opozarjam tudi na položnice Učit. doma, katere tudi priložim. — Predsednik.

— Smrtna kosa. V Mariboru je umrl 15. decembra v visoki starosti 79 let vzoren tovariš in učitelj g. Franjo Podobnik. Pokojnik je bil izrazita in priljubljena osebnost v učiteljskih in izvenučiteljskih krogih, ki so ga visoko cenili kot značajnega in zavrednega moža, ki ni krenil na stranpota kljub vsem šikanam in preganjanjem. Pokopali so ga dne 17. decembra ob veliki udeležbi učiteljstva in druge narodne inteligence v Mariboru. — 21. decembra pa so izročili materi zemlji v Mariboru gospo Elizabeto Zemljič, soprogo našega upokojenega tovariša Josipa Zemljiča. Po 54 letih srečnega zakona je zapustila svojega moža. Bila je splošno znana in priljubljena. Naj jima bode zemljica lahka!

— »Naokrog«. Pravkar je izšla tretja zbirka mladinskih pesmi znanega mladega pesnika Danila Gorinška. Ze drugo knjigo istega pesnika prišteva kritika med najboljše poslednjega časa. »Naokrog« pa znači brezdvomno korak naprej. Knjiga obsega 48 strani. Naslovno stran in zelo posrečene ilustracije pa ji je oskrbel akad. slikar Seebacher. Pripočea se posebno staršem za deco in se dobiva pri založništvu tiskarne Brata Rode & Martinčič v Celju, kakor tudi po knjigarnah. Cena za komad 12 Din, po pošti 13-50 Din.

— Članom Marenberskega učiteljskega društva ustavimo s prihodnjo številko list, ker uprava nima ne članskega seznama, ne mesečnih prijav in ne poravnane starega dolga.

— Članom Dolenjendavškega društva ustavimo s prihodnjo številko list, ako uprava ne prejme mesečnih prijav za tekočo poslovno dobo in društvo ne poravna starega dolga.

— Članom Kozjanskega učiteljskega društva ustavimo s prihodnjo številko list, če uprava ne prejme mesečnih prijav.

— Nadaljevalno šolstvo. »Učiteljski Tovariš« je prinesel moje poročilo na seji širjega sosveta na Zidanem mostu v izvečku, ki je bil, v kolikor se nanaša na nadaljevalno šolstvo, pogrešen. Poročal sem, da se nadaljevalno šolstvo v mariborski oblasti, kjer je referat v spretnih rokah, povoljno razvijalo in je tam tudi vprašanje vzdrževanja šole kolikor toliko povoljno rešeno. V ljubljanski oblasti je nastal v tem pogledu iz raznih razlogov zastoj, kljub temu, da kažeta predsednik in oblastni odborniki za kmetsko mnogo razumevanja za vprašanje. Poročal sem o pripravljanih tečajih v Mariboru in Ljubljani, ki sta jih priredila oba oblastna

Proti kašju

hripavosti, katarju pomagajo sigurno

Kaiser-jeve prsne karamele

V lekarnah, drog. in kjer so vidni plakati.

odbora in njih poteku ter se dotaknil naše zahteve po velikopoteznejši rešitvi učiteljske izobrazbe za delo v nadaljevalnih šolah. Ni pa bilo omenjeno v mojem poročilu, da bi bil odsek za nadaljevalno šolstvo sam priredil kak tečaj. Toliko v pojasnilo. — Josip Kobal, strokovni tajnik.

Zanemarjen prehlad ima često najslabše posledice. Kot staro — preizkušeno sredstvo proti kašlju, prehladu dihalnih organov, hripavosti in zasluženju so znané skoro po vsem svetu **Kaiserjeve prsne karamele** in se dobijo sedaj v originalni kakovosti v lekarnah, drogerijah in kjer so vidni plakati. V lastnem interesu konzumentov je, da izrecno zahtevajo originalno kakovost (cena 5 Din za vrečico ali 12 Din za plošč. škatljo), ker se nahajajo v prometu ničeva pomarjenja, katera zdravju prej škodijo kot koristijo.

Oblike kemično čisti barva, plisira in lika tovarna Jos. Reich.

Skrbna mati ne daje otrokom prave kave, temveč jim kuha redno ZIKO. Ve, da je ZIKA izdelana iz rženega slada, ki je kot hranilo neprecenljive vrednosti za rast človeka.

Zimska oblačila

kupite najceneje v priznani solidni krojaški tvrdki

Jos. Rojina, Ljubljana

Sigurnim odjemalcem, plačilne olajšave!

Učiteljski pravnik.

—§ Naredba o izplačilu razlik v prejemkih državnih uradnikov in ostalih uslužbencev za čas od dne 1. oktobra 1923 do dne 1. maja 1924.* (Ker se mnogi tovariši interesirajo glede izračuna pripadajočih razlik, pričobujemo bazo na podlagi katere so se dosedaj izplačevale razlike. Na podlagi tega si vsakdo lahko izračuna, koliko mu pripada). Ministrski svet je izdal pod D. R. br. 61.000 z dne 24. julija 1928 tole odločbo: »Z odločbo ministrskega sveta D. R. br. 100.400 z dne 25. julija 1927 se je uredila poraba kredita 10.000.000 dinarjev, ki je bil odobren v lanskem proračunu za izplačilo neporavnane razlike v prejemkih državnim uradnikom in ostalim uslužbenecem, prevedenim in obdržanim v službi po zakonu z dne 31. julija 1923, za čas od dne 1. oktobra 1923 do dne 1. maja 1924. S to odločbo je bila priznana pravica do omenjene razlike vsem prevedenim državnim uslužbenecem tako-le: a) Uradnikom: do razlike, ki se dobi, če se odbije od šestevka osnovne in položajne plače za 3 (tri) mesece leta 1923, in za 4 (štiri) mesece leta 1924. šestevke vsot, ki so jih prejeli za ta čas kot plače po starem zakonu in predjeme, izplačane za mesec januar, februar, marec in april 1924.

* »Službene Novine kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca« z dne 6. avgusta 1928, št. 179/LVIII. — Tu so se upoštevali tudi vsi popravki, pričobeni v »Službenih Novinah kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca« z dne 8. avgusta 1928, št. 181/LIX. »Uradni list« št. 76. od 13. avgusta 1928.

—§ Dva važna člena o državljanstvu. (»Ur. l.« od 19. nov. 1928), ki sta za optante prevajna sta sledeča: VI. poglavje. Prehodne odločbe: § 53. Na dan, ko stopi ta zakon v veljavo, se smatrajo za državljane kraljevine:

1. osebe, ki so imele na dan ujedinenja (dne 1. decembra 1918) državljanstvo prejšnje kraljevine Srbije ali prejšnje kraljevine Črne gore, kakor tudi one osebe, ki so imele na dan ujedinenja (dne 1. decembra 1918) državljanstvo prejšnje kraljevine Hrvatske in Slavonije, a niso izgubile tega državljanstva na podstavi odločb v mirovnih pogodbah;

2. osebe, ki jim je bilo z mirovnimi pogodbami z Avstrijo (St. Germain, člani 70. do 82.), z Ogrsko (Trianon, člani 61. do 66.), z Bolgarijo (Neully, člani 39. in 40.), priznano državljanstvo te kraljevine ali ki so ga pridobile skladno z odločbami teh pogodb;

3. osebe, ki so bile do dne, ko stopi ta zakon v veljavo, sprejete v državljanstvo kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev po naturalizaciji;

4. osebe, ki so po rodu in jeziku Srbi, Hrvatje ali Slovenci ter izpolnjujejo pogoje iz § 12., točk 2., 5. in 6.), in ki so zaprosile do dne, ko stopi ta zakon v veljavo, pri pristojnem oblastvu za državljanstvo kraljevine;

5. osebe, ki so po rodu in jeziku Slovani in stalno stanujejo na ozemlju kraljevine najmanj 20 let ter so zaprosile do dne, ko stopi ta zakon v veljavo, pri pristojnem oblastvu za državljanstvo kraljevine;

6. osebe, ki so po rodu in jeziku Slovani in so zaprosile za državljanstvo kraljevine ali so v državni službi ali so prebile po ujedinenju najmanj dve leti v državni službi ter stanujejo na ozemlju kraljevine najmanj pet let;

7. osebe, ki so imele na dan 1. decembra 1928 domovinstvo v občini, ki ni prišla v sestav kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev, a so bile v službi na ozemlju kraljevine pri javnih in prometnih podjetjih ali drugih javnih napravah, katere je pozneje prevzela država, pa so bile obdržane v službi ter so zaprosile do dne, ko stopi ta zakon v veljavo, pri pristojnem oblastvu za državljanstvo kraljevine;

8. osebe, ki izpolnjujejo na dan, ko stopi ta zakon v veljavo, pogoje iz § 13. ter so podale do tega dne upravnemu oblastvu izjavo, da žele biti državljani kraljevine;

9. a) zakonski otroci oseb, označenih v predhodnih točkah, rojeni po ujedinenju, odnosno po trenutku, ko so pridobili njih roditelji državljanstvo te kraljevine, in sicer preden stopi ta zakon v veljavo;

b) tuje državljanke, ki so se omožile v istem roku z osebami, označenimi v predhodnih točkah;

c) nezakonski otroci državljanek, ki spadajo med osebe, označene v predhodnih točkah, rojeni v istem roku;

č) zakonski otroci državljanov, ki spadajo med osebe, označene v predhodnih točkah, če se je izvršila pozakonitev v istem roku in če je bil otrok v trenutku pozakonitve maloleten;

10. osebe, rojene na ozemlju kraljevine, ki se po pokolenju ne morejo sklicevati na nobeno drugo državljanstvo in tudi kako drugače niso pridobile tuje državljanstva.

Dokler se ne dokaže nasprotno, se smatrajo najdenčki, ki so bili najdeni na ozemlju kraljevine, za rojene na tem ozemlju.

Osebe, označene pod točkami 4., 5., 6., 7. in 8., morajo predložiti potrebne dokaze v enem letu, ko stopi ta zakon v veljavo, pristojnim upravnim oblastvom prve stopnje, ki jim izdado državljanstvo izkaznico, če se ugotovi z odločbo velikega župana, da izpolnjujejo pogoje; te osebe dobe domovinstvo v oni občini, kjer stanujejo, kolikor ne izpolnjujejo pogoje iz točke 7. § 12. zakona. Če pa pogoji niso izpolnjeni, mora veliki župan prošnjo zavrniti, dopušča je pritožbo na ministra za notranje posle. Če omenjene osebe v tem roku upravnemu oblastvu niso predložile dokazov, se smatra, da državljanstva vobče ne zahtevajo.

§ 54. Osebam, označenim v točkah 2., 3., 4., 5., 6., 7. in 8. § 53., ali naturaliziranim državljanom, ki so sprejeti ali bodo sprejeti v državno službo ali ki prevzamejo katerokoli javno zvanje, se računa tudi dotedanja doba državne, samoupravne, odnosno javne službe ali doba prakse po odločbah zakona o civilnih uradnikih in ostalih državnih uslužbenecih, zakona o državnem prometnem osebju in zakona o ustroju vojske in mornarice, če so službovale pred tem na ozemlju bivših držav, na katere se nanašajo odločbe mirovnih pogodb, navedenih v točki 2. § 53. — Prvi govori o avtomatskem pridobitju državljanstva; drugi o vštetuju službene dobe, ki je zlasti važen za učiteljstvo. Avtentične obrazložitve bo obsegala dr. Pirkmajerjeva izdaja, ki v kratkem izide.

Stanovska organizacija UJU

iz poverjeništvu UJU.

Vsem okrajnim učiteljskim društvom!

Člani ljutomerskega okrajnega učiteljskega društva so poslali poverjeništvu po svojem društvu nastopno resolucijo:

»Upoštevajoč socialnogospodarsko orientacijo sodobnega življenja, metodično-didaktične potrebe aktivne šole, interes celokupne šolske mladine in materialno-praktične zahteve... pripoznavajo člani okrajnega učiteljskega društva vsestransko pomanjkanje vsakdanjega mladinskega priročnega čtiva, bodisi realističnega ali leposlovnega značaja.

Zato pozivajo poverjeništvu UJU v Ljubljani, da naroči s posebno okrožnico vsem slovenskim okrajnim učiteljskim društvom, da na enem svojih rednih društvenih zborovanj v tekočem šolskem letu obravnavajo:

a) o sedanjih osnovno-šolskih čitankah, b) o domačih slovenskih mladinskih časopisih in mesečnikih, ki jih prejema mladina in

c) o predlogu za ustanovitev mladinskega tednika, o njegovi idejni, pedagoški in materialni strani.

Vsi tozadevni predlogi posameznih učiteljskih društev naj se pošljejo poverjeništvu UJU v Ljubljani, ki jih zbira za porajnsko skupščino in ki medtem tolmači šolski oblasti želje, potrebe in nasvete posameznih društev iz obravnavanih vprašanj.

Poverjeništvu naroča v zmislu gornje resolucije vsem društvom, da razpravljajo o navedenih vprašanjih na svojih zborovanjih in stavijo konkretne predloge.

Istčasno poziva poverjeništvu, da pošljejo društva do konca aprila t. l. vse predloge in resolucije, za katere je potrebno, da o njih razpravljajo v zmislu poslovnika vsa društva, preden pridejo na dnevni red porajnske skupščine.

Udruženje jugoslovenskega učiteljstva — poverjeništvu Ljubljana, dne 10. januarja 1929.

A. Skulj l. r.,

Josip Kobal l. r.,
poverjenik. tajnik.

Vabila:

— UČITELJSKO DRUŠTVO ZA OBA MARIBORSKA SREZA bo zborovalo v sredo, dne 16. januarja t. l., na dnevnem redu so dopisi, poročilo o seji širjega sosveta na Zidanem mostu, predavanje tov. Stupan Milice »Cankar kot umetnik in človek«, sklep širjega sosveta v zadevi Knaflič-Skulj, slučajnosti. Tovariši(ice) ne pozabite na članarino. — Učit. društvo za mariborski šolski okraj.

— PTUJSKO UČITELJSKO DRUŠTVO ima svoj redni občni zbor dne 14. januarja ob 10. uri v zgornji dvorani Narodnega doma. Dnevni red: 1. Zapisnik in dopisi. 2. Stališče k prosvetno-kulturnim in stanovskim vprašanjem. 3. Poročila društvenih funkcijonarjev. 4. Volitve. 5. Slučajnosti. K polnoštevilni udeležbi vabi — odbor.

„Srečna zaročenka sem“

pravi razumna Mica. „Zmeraj bom mladostno izgledala, ker RADION prevzema mesto mene najtežje delo v hiši in sicer pranje perila. RADION pere sam in

varuje perilo!“

— LJUBLJANSKO UČIT. DRUŠTVO — pedagoški krožek — ima v soboto, dne 12. t. m. ob 8/20. uri v risalnici I. dekliske meščanske šole pri Sv. Jakobu sestanek s prav zanimivim predavanjem o likovni umetnosti z uporabo skioptikona. Spored sledeči:

1. Uvod v likovno umetnost. Govori tov. Tone Seliskar, strok. učit. v Ljubljani.

2. Likovna umetnost na Slovenskem. Predava tov. Fr. Stiplovšek, akad. slikar in strokovni učitelj mešč. šole v Krškem.

3. Razgovor o vsebini predavanja.

Ker so k predavanju povabljeni tudi nekateri ljubljanski upodablajoči umetniki, bo imelo učitelstvo priliko spoznati ter se poglediti v oba umetnostna nazora, v takozvano »čisto slikarstvo« z zgolj zunanjsimi, plastičnimi-formalističnimi cilji v smeri »nove stvarnosti«, na drugi strani pa z gradnjo nove umetnosti, ki teži k neki prečiščenosti duhovnosti in okvirju realizma. K obilni udeležbi vabi odbor.

— UČIT. DRUŠTVO ZA KOZJANSKI OKRAJ zboruje dne 12. januarja 1929 ob 10. uri v Kozjem. Dnevni red: 1. Zapisnik. 2. Dopisi. 3. Referat na okrožnico UJU Ljubljana, pričobena v »Učit. Tov.« z dne 22. novembra 1928, št. 16. (tov. Hernaus). 4. O delovni šoli. Poroča tov. Smolnikarjeva. 5. Slučajnosti. Pričakujemo polnoštevilne udeležbe, odsotnost je treba opravičiti. Vabimo tudi vse one, ki še niso pristopili in pa novince, ki so prišli v naš srez. — Odbor.

Poročila:

+ SAVINJSKO UČIT. DRUŠTVO je zborovalo dne 12. decembra na Gomilskem. I. Situacijsko poročilo. Učitelj je v okraju 36. članov UJU 34, navzočih 23 = 67,8%.

Tovariš predsednik pozdravi navzoče, ki so se kljub skrajno neugodnemu vremenu udeležili zborovanja, zlasti novega člana tov. Polanca. Zajedno čestita tovarišicam, ki so položile usposobljenosti izpit. Došli dopisi so se prečitali in obravnavali.

Tovariš predsednik nam je podal točno poročilo o seji širjega sosveta na Zidanem mostu.

II. Samoizobrazba. Sklicatelja sta poročala o delovanju samoizobraževalnih krožkov.

III. Primerjali smo učne načrte za zemljepis in zgodovino, ki smo jih sestavili pri domačih učiteljskih konferencah in po živahni debati določili smernice in smoter, ki ga upamo doseči v teh predmetih.

IV. Tovariš Ševnik je omenil dopis sreskega poglavarja o razdelitvi prispevka oblastnega odbora med okrajne učiteljske knjižnice. Zadevo bo uredil knjižnični odbor in poslal pojasnilo sreskemu poglavarju.

Tovariš blagajnik se je pritožil, da nekateri neredno plačujejo članarino ter poziva zamudnike, da skoraj poravnajo svoj dolg.

+ UČIT. DRUŠTVO ZA SREZA MARIBOR DESNI IN LEVI BREG je imelo svoj redni občni zbor dne 17. novembra 1928 v Mariboru.

Situacijsko poročilo. Tov. predsednik B. Rosbaud je ob otvoritvi iskreno pozdravil 11 novovstopivših članov in jim želel, da se na novih mestih in v naši sredi čim najbolje počutijo, dalje je ugotovil, da je od 126 vpisanih članov 88 navzočih. — Dopisi so bili prečitani, zapisnik pa odobren s pripombo, da članstvo v lastnem in stanovskem interesu ne iznaša internih društvenih zadev v javnost, kjer se jih potem napačno tolmači celo po političnih shodih.

Tajniško poročilo. (Iv. Šeško). Od zadnjega občnega zboru 11. novembra 1927 so bile 3 odboreve seje in 4 zborovanja s povprečnim obiskom 68% (trije člani niso bili niti enkrat!), kar se sočasno tudi slika, kako članstvo shvača in uvažuje stanovsko organizacijo. Predavanja so bila tri, sprejetih več predlogov in sklepov v stanovskih in pedagoških zadevah.

Blagajniško poročilo. (Rad. Knaflič). Dohodkov 15.345,66 Din, izdatkov 13.368,40 Din, prebitka 1997,26 Din. Zaostanka na članarini je še 2782 Din. Pregledovalca računov sta predlagala absolutorij in pohvalo blagajniku, ki je posle vodil v res vzornem redu. Sprejeto.

Članarina. Za učitelje(ice) 159 Din — plačljivo v 10 mesečnih obrokih po 15,90 Din. Za učitelje poročene učiteljice 89 Din (8,90 Din). Člani volonterji dobe liste brezplačno (glej I. točko pri sklepih!)

Poročevalec samoizobraževalnih krožkov (M. Vauda). Krožki niso povsod delovali dovolj intenzivno, kar bo treba v prihodnje popraviti. Posamezni krožki se konstituirajo sami.

Volitve. Z listki sta bila izvoljena: predsednik Rosbaud Bruno, podpredsednica Gosdec Marija, oba iz Limbuša. Z vzklikom: Tajnik Šeško Ivan iz Ruš; blagajnik Dšura Ivan iz Radvanja; odborniki: Obrban Mara in Petrovič Simon iz Marije Brezje, Vauda Mirko iz Šmarjete, Ivanušič Valentin iz Frana in Kožuh Vilma iz Št. Ilje.

Predlogi in sklepi:

I. Vsakdo, ki je v društvu včlanjen, ga smatramo za člana tako dolgo, dokler izstopa ne javi društvu in je dolžan plačati članarino za ves čas do izstopa.

2. Plačevanje zvišane članarine Izvršnemu odboru UJU od 10 na 15 Din ne priznava mo, ker tega pravila ne dopuščajo. (Opozarjamo na sklep širjega sosveta z dne 8. dec. 1928. — Opomba poverj.)

odbora in njih poteku ter se dotaknil naše zahteve po velikopoteznejši rešitvi učiteljske izobrazbe za delo v nadaljevalnih šolah. Ni pa bilo omenjeno v mojem poročilu, da bi bil odsek za nadaljevalno šolstvo sam preredil kak tečaj. Toliko v pojasnilo. — Josip Kobal, strokovni tajnik.

Zanemarjen prehlad ima često najslabše posledice. Kot staro — preizkušeno sredstvo proti kašlju, prehladu dihalnih organov, hripavosti in zasluženju so znanj skoro po vsem svetu Kaiserjeve prsne karamele in se dobijo sedaj v originalni kakovosti v lekarnah, drogerijah in kjer so vidni plakati. V lastnem interesu konzumentov je, da izrecno zahtevajo originalno kakovost (cena 5 Din za vrečico ali 12 Din za ploč. škatljo), ker se nahajajo v prometu ničeva pomarjanja, katera zdravju prej škodijo kot koristijo.

Oblike kemično čisti barva, plisira in lika tovarna Jos. Reich.

Skrbna mati ne daje otrokom prave kave, temveč jim kuha redno ZIKO. Ve, da je ZIKA izdelana iz rženega slada, ki je kot hranilo neprecenljive vrednosti za rast človeka.

Zimska oblačila

kupite najceneje v priznani solidni krojaški tvrdki

Jos. Rojina, Ljubljana

Sigurnim odjemalcem, plačilne olajšave!

Učiteljski pravnik.

—§ Naredba o izplačilu razlik v prejemkih državnih uradnikov in ostalih uslužbencev za čas od dne 1. oktobra 1923 do dne 1. maja 1924.* (Ker se mnogi tovariši interesirajo glede izračuna pripadajočih razlik, pričobujemo bazo na podlagi katere so se dosedaj izplačevale razlike. Na podlagi tega si vsakdo lahko izračuna, koliko mu pripada). Ministrski svet je izdal pod D. R. br. 61.000 z dne 24. julija 1928 tole odločbo: »Z odločbo ministrskega sveta D. R. br. 100.400 z dne 25. julija 1927 se je uredila poraba kredita 10.000.000 dinarjev, ki je bil odobren v lanskem proračunu za izplačilo neporavnane razlike v prejemkih državnim uradnikom in ostalim uslužbenecem, prevedenim in obdržanim v službi po zakonu z dne 31. julija 1923, za čas od dne 1. oktobra 1923 do dne 1. maja 1924. S to odločbo je bila priznana pravica do omenjene razlike vsem prevedenim državnim uslužbenecem tako-le: a) Uradnikom: do razlike, ki se dobi, če se odbije od šestevka osnovne in položajne plače za 3 (tri) mesece leta 1923, in za 4 (štiri) mesece leta 1924. šestevke vsot, ki so jih prejeli za ta čas kot plače po starem zakonu in predjeme, izplačane za mesec januar, februar, marec in april 1924.

* »Službene Novine kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca« z dne 6. avgusta 1928, št. 179/LVIII. — Tu so se upoštevali tudi vsi popravki, priobčeni v »Službenih Novinah kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca« z dne 8. avgusta 1928, št. 181/LIX. »Uradni list« št. 76. od 13. avgusta 1928.

—§ Dva važna člena o državljanstvu. (»Ur. l.« od 19. nov. 1928), ki sta za optante prevajna sta sledeča: VI. poglavje. Prehodne odločbe: § 53. Na dan, ko stopi ta zakon v veljavo, se smatrajo za državljane kraljevine:

1. osebe, ki so imele na dan ujedinenja (dne 1. decembra 1918) državljanstvo prejšnje kraljevine Srbije ali prejšnje kraljevine Črne gore, kakor tudi one osebe, ki so imele na dan ujedinenja (dne 1. decembra 1918) državljanstvo prejšnje kraljevine Hrvatske in Slavonije, a niso izgubile tega državljanstva na podstavi odločb v mirovnih pogodbah;

2. osebe, ki jim je bilo z mirovnimi pogodbami z Avstrijo (St. Germain, čl. 61. do 66.), z Ogrsko (Trianon, čl. 61. do 66.), z Bolgarijo (Neully, čl. 39. in 40.), priznano državljanstvo te kraljevine ali ki so ga pridobile skladno z odločbami teh pogodb;

3. osebe, ki so bile do dne, ko stopi ta zakon v veljavo, sprejete v državljanstvo kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev po naturalizaciji;

4. osebe, ki so po rodu in jeziku Srbi, Hrvatje ali Slovenci ter izpolnjujejo pogoje iz § 12., točk 2., 5. in 6.), in ki so zaprosile do dne, ko stopi ta zakon v veljavo, pri pristojnem oblastvu za državljanstvo kraljevine;

5. osebe, ki so po rodu in jeziku Slovani in stalno stanujejo na ozemlju kraljevine najmanj 20 let ter so zaprosile do dne, ko stopi ta zakon v veljavo, pri pristojnem oblastvu za državljanstvo kraljevine;

6. osebe, ki so po rodu in jeziku Slovani in so zaprosile za državljanstvo kraljevine ali so v državnih službi ali so prebile po ujedinenju najmanj dve leti v državnih službi ter stanujejo na ozemlju kraljevine najmanj pet let;

7. osebe, ki so imele na dan 1. decembra 1928 domovinstvo v občini, ki ni prišla v sestav kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev, a so bile v službi na ozemlju kraljevine pri javnih in prometnih podjetjih ali drugih javnih napravah, katere je pozneje prevzela država, pa so bile obdržane v službi ter so zaprosile do dne, ko stopi ta zakon v veljavo, pri pristojnem oblastvu za državljanstvo kraljevine;

8. osebe, ki izpolnjujejo na dan, ko stopi ta zakon v veljavo, pogoje iz § 13. ter so podale do tega dne upravnemu oblastvu izjavo, da žele biti državljani kraljevine;

9. a) zakonski otroci oseb, označenih v predhodnih točkah, rojeni po ujedinenju, odnosno po trenutku, ko so pridobili njih roditelji državljanstvo te kraljevine, in sicer preden stopi ta zakon v veljavo;

b) tuje državljanke, ki so se omožile v istem roku z osebami, označenimi v predhodnih točkah;

c) nezakonski otroci državljanek, ki spadajo med osebe, označene v predhodnih točkah, rojeni v istem roku;

č) zakonski otroci državljanov, ki spadajo med osebe, označene v predhodnih točkah, če se je izvršila pozakonitev v istem roku in če je bil otrok v trenutku pozakonitve maloleten;

10. osebe, rojene na ozemlju kraljevine, ki se po pokolenju ne morejo sklicevati na nobeno drugo državljanstvo in tudi kako drugače niso pridobile tuje državljanstva.

Dokler se ne dokaže nasprotno, se smatrajo najdenčki, ki so bili najdeni na ozemlju kraljevine, za rojene na tem ozemlju.

Osebe, označene pod točkami 4., 5., 6., 7. in 8., morajo predložiti potrebne dokaze v enem letu, ko stopi ta zakon v veljavo, pristojnim upravnim oblastvom prve stopnje, ki jim izdado državljanstvo izkaznico, če se ugotovi z odločbo velikega župana, da izpolnjujejo pogoje; te osebe dobe domovinstvo v oni občini, kjer stanujejo, kolikor ne izpolnjujejo pogoje iz točke 7. § 12. zakona. Če pa pogoji niso izpolnjeni, mora veliki župan prošnjo zavrniti, dopušča pritožbo na ministra za notranje posle. Če omenjene osebe v tem roku upravnemu oblastvu niso predložile dokazov, se smatra, da državljanstva vobče ne zahtevajo.

§ 54. Osebam, označenim v točkah 2., 3., 4., 5., 6., 7. in 8. § 53., ali naturaliziranim državljanom, ki so sprejeti ali bodo sprejeti v državno službo ali ki prevzamejo katerokoli javno zvanje, se računa tudi dotedanja doba državne, samoupravne, odnosno javne službe ali doba prakse po odločbah zakona o civilnih uradnikih in ostalih državnih uslužbenecih, zakona o državnem prometnem osebju in zakona o ustroju vojske in mornarice, če so službovale pred tem na ozemlju bivših držav, na katere se nanašajo odločbe mirovnih pogodb, navedenih v točki 2. § 53. — Prvi govori o avtomatskem pridobitju državljanstva; drugi o vštetuju službene dobe, ki je zlasti važen za učiteljstvo. Avtentične obrazložitve bo obsegala dr. Pirkmajerjeva izdaja, ki v kratkem izide.

Stanovska organizacija UJU

iz poverjeništvu UJU.

Vsem okrajnim učiteljskim društvom!

Člani ljutomerskega okrajnega učiteljskega društva so poslali poverjeništvu po svojem društvu nastopno resolucijo:

»Upoštevajoč socialnogospodarsko orientacijo sodobnega življenja, metodično-didaktične potrebe aktivne šole, interes celokupne šolske mladine in materialno-praktične zahteve... pripoznavajo člani okrajnega učiteljskega društva vsestransko pomanjkanje vsakdanjega mladinskega priročnega čtiva, bodisi realističnega ali leposlovnega značaja.

Zato pozivajo poverjeništvu UJU v Ljubljani, da naroči s posebno okrožnico vsem slovenskim okrajnim učiteljskim društvom, da na enem svojih rednih društvenih zborovanj v tekočem šolskem letu obravnavajo:

a) o sedanjih osnovno-šolskih čitankah, b) o domačih slovenskih mladinskih časopisih in mesečnikih, ki jih prejema mladina in

c) o predlogu za ustanovitev mladinskega tednika, o njegovi idejni, pedagoški in materialni strani.

Vsi tozadevni predlogi posameznih učiteljskih društev naj se pošljejo poverjeništvu UJU v Ljubljani, ki jih zbira za porajnsko skupščino in ki medtem tolmači šolski oblasti želje, potrebe in nasvete posameznih društev iz obravnavanih vprašanj.

Poverjeništvu naroča v zmislu gornje resolucije vsem društvom, da razpravljajo o navedenih vprašanjih na svojih zborovanjih in stavijo konkretne predloge.

Istoačasno poziva poverjeništvu, da pošljejo društva do konca aprila t. l. vse predloge in resolucije, za katere je potrebno, da o njih razpravljajo v zmislu poslovnika vsa društva, preden pridejo na dnevni red porajnske skupščine.

Udruženje jugoslovenskega učiteljstva — poverjeništvu Ljubljana, dne 10. januarja 1929.

A. Skulj l. r.,

Josip Kobal l. r.,
poverjenik. tajnik.

Vabila:

— UČITELJSKO DRUŠTVO ZA OBA MARIBORSKA SREZA bo zborovalo v sredo, dne 16. januarja t. l., na dnevnem redu so dopisi, poročilo o seji širjega sosveta na Zidanem mostu, predavanje tov. Stupan Milice »Cankar kot umetnik in človek«, sklep širjega sosveta v zadevi Knaflič-Skulj, slučajnosti. Tovariši(ice) ne pozabite na članarino. — Učit. društvo za mariborski šolski okraj.

— PTUJSKO UČITELJSKO DRUŠTVO ima svoj redni občni zbor dne 14. januarja ob 10. uri v zgornji dvorani Narodnega doma. Dnevni red: 1. Zapisnik in dopisi. 2. Stališče k prosvetno-kulturnim in stanovskim vprašanjem. 3. Poročila društvenih funkcijonarjev. 4. Volitve. 5. Slučajnosti. K polnoštevilni udeležbi vabi — odbor.

„Srečna zaročenka sem“

pravi razumna Mica. „Zmeraj bom mladostno izgledala, ker RADION prevzema mesto mene najtežje delo v hiši in sicer pranje perila. RADION pere sam in

varuje perilo!“

— LJUBLJANSKO UČIT. DRUŠTVO — pedagoški krožek — ima v soboto, dne 12. t. m. ob 1/20. uri v risalnici I. dekliske meščanske šole pri Sv. Jakobu sestanek s prav zanimivim predavanjem o likovni umetnosti z uporabo skioptikona. Spored sledeči:

1. Uvod v likovno umetnost. Govori tov. Tone Seliskar, strok. učit. v Ljubljani.

2. Likovna umetnost na Slovenskem. Predava tov. Fr. Stiplovšek, akad. slikar in strokovni učitelj mešč. šole v Krškem.

3. Razgovor o vsebini predavanja.

Ker so k predavanju povabljeni tudi nekateri ljubljanski upodablajoči umetniki, bo imelo učitelstvo priliko spoznati ter se pogledati v oba umetnostna nazora, v takozvano »čisto slikarstvo« z zgolj zunanjsimi, plastičnimi-formalističnimi cilji v smeri »nove stvarnosti«, na drugi strani pa z gradnjo nove umetnosti, ki teži k neki prečiščenosti duhovnosti in okvirju realizma. K obilni udeležbi vabi odbor.

— UČIT. DRUŠTVO ZA KOZJANSKI OKRAJ zboruje dne 12. januarja 1929 ob 10. uri v Kozjem. Dnevni red: 1. Zapisnik. 2. Dopisi. 3. Referat na okrožnico UJU Ljubljana, priobčena v »Učit. Tov.« z dne 22. novembra 1928, št. 16. (tov. Hernaus). 4. O delovni šoli. Poroča tov. Smolnikarjeva. 5. Slučajnosti. Pričakujemo polnoštevilne udeležbe, odsotnost je treba opravičiti. Vabimo tudi vse one, ki še niso pristopili in pa novince, ki so prišli v naš srez. — Odbor.

Poročila:

+ SAVINJSKO UČIT. DRUŠTVO je zborovalo dne 12. decembra na Gomilskem. I. Situacijsko poročilo. Učitelj je v okraju 36. članov UJU 34, navzočih 23 = 67,8%.

Tovariš predsednik pozdravi navzoče, ki so se kljub skrajno neugodnemu vremenu udeležili zborovanja, zlasti novega člana tov. Polanca. Zajedno čestita tovarišicam, ki so položile usposobljenosti izpit. Došli dopisi so se prečitali in obravnavali.

Tovariš predsednik nam je podal točno poročilo o seji širjega sosveta na Zidanem mostu.

II. Samoizobrazba. Sklicatelja sta poročala o delovanju samoizobraževalnih krožkov.

III. Primerjali smo učne načrte za zemljepis in zgodovino, ki smo jih sestavili pri domačih učiteljskih konferencah in po živahni debati določili smernice in smoter, ki ga upamo doseči v teh predmetih.

IV. Tovariš Ševnik je omenil dopis sreskega poglavarja o razdelitvi prispevka oblastnega odbora med okrajne učiteljske knjižnice. Zadevo bo uredil knjižnični odbor in poslal pojasnilo sreskemu poglavarju.

Tovariš blagajnik se je pritožil, da nekateri neredno plačujejo članarino ter poziva zamudnike, da skoraj poravnajo svoj dolg.

+ UČIT. DRUŠTVO ZA SREZA MARIBOR DESNI IN LEVI BREG je imelo svoj redni občni zbor dne 17. novembra 1928 v Mariboru.

Situacijsko poročilo. Tov. predsednik B. Rosbaud je ob otvoritvi iskreno pozdravil 11 novovstopivših članov in jim želel, da se na novih mestih in v naši sredi čim najbolje počutijo, dalje je ugotovil, da je od 126 vpisanih članov 88 navzočih. — Dopisi so bili prečitani, zapisnik pa odobren s pripombo, da članstvo v lastnem in stanovskem interesu ne iznaša internih društvenih zadev v javnost, kjer se jih potem napačno tolmači celo po političnih shodih.

Tajniško poročilo. (Iv. Šeško). Od zadnjega občnega zboru 11. novembra 1927 so bile 3 odboreve seje in 4 zborovanja s povprečnim obiskom 68% (trije člani niso bili niti enkrat!), kar se sočasno tudi slika, kako članstvo shvača in uvažuje stanovsko organizacijo. Predavanja so bila tri, sprejetih več predlogov in sklepov v stanovskih in pedagoških zadevah.

Blagajniško poročilo. (Rad. Knaflič). Dohodkov 15.345,66 Din, izdatkov 13.368,40 Din, prebitka 1997,26 Din. Zaostanka na članarini je še 2782 Din. Pregledovalca računov sta predlagala absolutorij in pohvalo blagajniku, ki je posle vodil v res vzornem redu. Sprejeto.

Članarina. Za učitelje(ice) 159 Din — plačljivo v 10 mesečnih obrokih po 15,90 Din. Za učitelje poročene učiteljice 89 Din (8,90 Din). Člani volonterji dobe liste brezplačno (glej I. točko pri sklepih!)

Poročevalec samoizobraževalnih krožkov (M. Vauda). Krožki niso povsod delovali dovolj intenzivno, kar bo treba v prihodnje popraviti. Posamezni krožki se konstituirajo sami.

Volitve. Z listki sta bila izvoljena: predsednik Rosbaud Bruno, podpredsednica Gosdec Marija, oba iz Limbuša. Z vzklikom: Tajnik Šeško Ivan iz Ruš; blagajnik Dšura Ivan iz Radvanja; odborniki: Obrban Mara in Petrovič Simon iz Marije Brezje, Vauda Mirko iz Šmarjete, Ivanušič Valentin iz Frana in Kožuh Vilma iz Št. Ilje.

Predlogi in sklepi:

I. Vsakdo, ki je v društvu včlanjen, ga smatramo za člana tako dolgo, dokler izstopa ne javi društvu in je dolžan plačati članarino za ves čas do izstopa.

2. Plačevanje zvišane članarine Izvršnemu odboru UJU od 10 na 15 Din ne priznamo, ker tega pravila ne dopuščajo. (Opozarjamo na sklep širjega sosveta z dne 8. dec. 1928. — Opomba poverj.)

3. Sprejeta je bila resolucija proti izdajanju uradnih poročil šolskih upraviteljev, od strani predstavljenih oblasti privatnim strankam.

+ UČIT. DRUŠTVO ZA LAŠKI OKRAJ je zborovalo 20. decembra 1928 ob 10. uri v Laškem.

Statistika: Vsega učiteljstva v okraju 120, včlanjenih v društvu 114, navzočih 62, t. j. 54%.

Situacijsko poročilo: Tov. predsednik Kislinger otvori zborovanje in konstatira slabo udeležbo. Apelira na stanovsko zavest in prosi tovariše in tovarišice, da smatrajo zborovanja za potrebno in resno stanovsko zadevo.

Pri prečitavanju došlih dopisov smo sklenili sledeče: Za Izvršni odbor UJU v Beogradu plača vsak član 5 Din. Na predlog tov. Plavšaka priklopimo 5 Din prihodnji mesečni članarini. (V obvestilo vsem nenavzočim tovarišem in tovarišicam!). — Pravila učit. gospodarske poslovalnice se sprejmejo soglasno. Na predlog tov. Plavšaka tudi teh 5 Din vplačamo s članarino. (V obvestilo vsem nenavzočim!). Na 17 točk okrožnice poverjeništvu v »Učit. Tov.« z dne 22. nov. 1928 ne moremo odgovoriti, ker je problem preobsežen, ki se na zborovanju ne da rešiti. — Okrožnica, objavljena v »Tov.« z dne 6. dec. 1928 se prepušča v razmišljanje odboru.

Tov. Bratuž prečita okrožnico odbora kontraktualcev in potrka na topla tovariška srca. Nabrano vsoto (426 Din) odpošlje takoj z geslom: »Bednim otrokom preganjanih tovarišev onkraj meje za Božič.«

O dopisu radovljiškega učiteljskega društva se na predlog tov. Plavšaka ni razpravljalo, ker dopis ni bil poslan preko poverjeništvu — kakor predpisuje poslovnik.

Naša blagajna: 1080 Din imetja. Tov. blagajnik priporoča štedljivost.

Solska reforma: Malo pred 12. uro se je pripeljal iz Maribora tov. Vranc — in iskreno pozdravljen — predaval o hospitacijah v nemških poizkusnih šolah. Z objektivnim in kritičnim očesom je potoval (na lastne stroške!) po Nemčiji in nam z živo besedo orisal fakta ter svoje vtise. Kakšno je bilo zanimanje vseh prisotnih, nam svedoči dejstvo, da smo soglasno naprosili tov. Vranca, da na prihodnjem zborovanju nadaljuje predavanje. Tudi sledeče zborovanje — meseca februarja — se bo vršilo ob isti uri v Laškem, ker ima tov. Vranc od tu najboljšo zvezo vlakov.

Slučajnosti: Sedanji osnovnošolski zakonski projekt bi nas v točki bolniških dopustov težko prizadel. Zato soglasno sklenemo odposlati poverjeništvu resolucijo:

V veljavi naj ostane vsaj dosedanji pravilnik. Domač uradni zdravnik naj bo odločujoč. Stroške za poklice k nadpregledni komisiji naj nosi država.

Na predlog tovarišice Omerzu stavimo poverjeništvu vprašanje:

Kako naj si pojasnimo materialno enakost z učitelji poročenih učiteljic? Poverjeništvu naj ponovno zastavi vse sile, da se ta krivica popravi!

+ UČIT. DRUŠTVO ZA ŠMARSKO-ROGAŠKI OKRAJ je zborovalo dne 13. decembra 1928 pri Sv. Križu tik Rogaške Slatine.

Situacijsko poročilo: Učiteljstva v okraju 96, včlanjenih 94, navzočih 48, t. j. 51%.

V otvoritvenem pozdravu naglasi predsednik veselje in ponos zbranega učiteljstva, ker je došel k zborovanju izreden gost, sreski poglavar g. dr. Heribert Kartin kot odposlanec Njegovega Veličanstva kralja, da izvrši odlikovanje velezaslužnih tovarišev Tomo Kurbusa in Ivana Glinška. Zborovalci se čutijo sodeležne počaščenja slavljencev, ki sta bila šmarsko-rogaškemu učiteljskemu društvu več kakor 30 let stebra in voditelja ter kot društvena predsednika vzgledna borca za pridobitev in ohranitev stanovskih pravic.

Gospod sreski poglavar izrazi veselje, da mu je prvokrat dana prilika, pozdraviti učiteljstvo pri zborovanju. Naslika življenje in delovanje obeh slavljencev. — Tomo Kurbus, ki je vzgojil cele generacije v Slivnici, vodil občino, živo deloval za procvit čebelarstva kot predsednik zveze čebelarških društev za Sp. Štajersko, ima velike zasluge za sadjarstvo in vinogradstvo. Tudi je vodil učiteljsko društvo. — Ivana Glinška cenijo kot vzornega učitelja v Majšpergu in pod Donačko goro, kjer je učiteljeval do prevrata. Ob prevratu pa je bil prestavljen na veljavno mesto v Rogaško Slatino, kjer je dosegel, da se je pomemčevalnica poslovenila. S prevdarnim in taktim nastopom je vodil slatinsko občino kot gerent. Pri domačem učiteljskem društvu je bil priljubljen predsednik, general Maister pa ga ceni kot svojega borca.

Tovariš nadzornik Črnigoj čestita slavljencema in povdarja njune zasluge na polju šolskega in izvenšolskega dela.

Tov. Glinšek se zahvali v imenu obeh slavljencev za čestitke in prosi, da se na najvišjem mestu iznese zahvala na odlikovanje, ki ga je z njima kot predstavnikoma deležen ves učiteljski stan.

G. župan slatinski se pridruži čestitkam in omeni, da ne samo navzoči, temveč v vsaki hiši se s hvaležnostjo spominjajo obeh jubilentov. — Zastopnik zdraviliškega ravnatelja sporoči, da zdravilišče visoko ceni zasluge obeh slavljencev in povdarja, da sta zdravilišče in ime Glinšek združena.

Nadalje predsednica čestita tov. Cilki Cvetko-Kudašev k njeni poroki in tov. (icam), ki so položili usposobljenostni izpit: Brinar Vanda, Hrček Marija, Kramberger Ela, Kreppek Drago, Černigoj Vera (z odliko) in Trstenjak Jasna (z odliko).

Na predlog podpredsednika Verka so se ostale točke dnevnega reda preložile na prihodnje zborovanje, da nam je bilo omogočeno pred odhodom vlaka še nekaj časa prebiti v razgovoru s slavljencema.

Solska reforma. Na občno željo je še tov. Rupnik podal svoj referat »O psihi otroka« ter predaval, kako je možno razviti muzikalne zmožnosti otroka do tolike mere, da otrok prične samoniklo sestavljati melodije. Izvajanja tov. predavatelja so iznenadila ter splošno ugajala.

Slučajnosti. Za prihodnje zborovanje je priglasi predavanje tov. Ljudmila Glinškova, in sicer »Poročilo o metodičnem tečaju v Hamburgu«. — Prihodnje zborovanje se bo vršilo drugo soboto meseca februarja v Rogatcu.

Pri skupnem obedu je izpregovoril napitnico sreski poglavar g. dr. Kartin, nadalje tovariši: Hinko Šumer, Ahtikova in Stefančičosa.

Novе knjige.

—k »Radnički antialkoholni pokret«. Primili smo dvobroj za september-oktober. Ovaj mesečnik, kao glasilo »Radničkih apstinentskih zajednica« izlazi sa zadaćom da pobija alkoholizam u redovima radnika i namještenika, gdje se ovaj duboko ukorijenio i pravi velike štete. Ovaj broj bavi se na uvodnom mjestu pitanjem žene i alkoholizma. — List stoji u pretplati samo 10 dinara godišnje. Uredništvo i uprava: Zagreb, Hauslikova ul. 22, III. kat.

—k Sofer in samovozač. Priročna knjiga o konstrukciji, delovanju, stregi in vodstvu modernega avtomobila. Spisal inž. Josip Stolf. Ljubljana, 1928. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Cena lično vezani knjigi 140 Din. — Avtor je s tehničnim čutom

in izredno marljivostjo zbral ogromen material o konstrukciji, delovanju, stregi in vodstvu avtomobila ter je znal koncentrirati to snov na 200 straneh malega formata v gostem tisku. Knjiga vsebuje nadalje izvleček iz zakonskih predpisov in posebno poglavje o bencinskih stacijah. Nadalje je priložen slovarček, ki izredno poveča vrednost publikacije. — V posebnem zvezku je 300 dobro uspelih, jasnih slik, ki spopolnjujejo razumevanje vsebine. — Knjiga je v vseh poglavjih enako temeljita, zato bo dobrodošla ne le avtomobilistom, ampak tudi civilnemu in vojaškemu naraščanju; posebno ker v naši državi nimamo slične publikacije.

—k Slovenci v desetletju 1918.—1928. Zbornik razprav iz kulturne, gospodarske in politične zgodovine. Uredil dr. Josip Mal. Izdala in založila »Leonova družba« v Ljubljani — 1928. Cena broš. knjigi 250 Din, vez. 300 Din. Delo obsega 776 strani in obravnava ves politični, gospodarski, socialni in kulturni razvoj v Sloveniji od ujedinitvenja dalje. Delo je sestavljeno iz 31 razprav, ki so jih spisali strokovnjaki in predstavlja važen faktor v naši književnosti, ki bo v bodočnosti kazal mladim generacijam razvoj Slovenije v prvem desetletju po osvoboditvi izpod tujega jarma. S tem delom bo ustrezno vsem onim, ki iščejo podatke iz katerekoli panoge javnega življenja v Sloveniji in cena, dasi visoka, vendar ni pretirana za tako važno znanstveno delo.

—k Danilo Gorinšek: »Naokrog«. Pesmi za mladino. Celje 1929. Založila tiskarna Brata Rode & Martinčič v Celju. Ilustriral A. Seebacher. Cena 12 Din, po pošti 13.50 Din.

MALI OGLASI

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene običajno, vsaka beseda 50 par, Najmanjši znesek Din 5.—

Risalno orodje kupite najboljšo in ceno pri Fr. P. Zajec, optik, Ljubljana, Stari trg 9.

Velika izbira svile in druge specialne novosti za maske

A. & E. Skabernè

PUŠKAR
F. K. KAISER
LJUBLJANA
KONGRESNI TRG ŠT. 9

KUPUJE IN PRODAJA STARE PUŠKE, SAMOKRESE, TER PREVZAME ISTE V KOMISIJSKO PRODAJO.

VELIKO IZBIRO
raznega manufakturnega blaga, damske in otroške konfekcije, moškega in ženskega perila lastnega izdelka po najnižjih cenah nudi
F. in I. GORIČAR, LJUBLJANA
Sv. Petra cesta šte. 29.

Primerna ter koristna darila so samo
Gritzner in Adler
šivalni stroj in kolo ter pisalni stroj URANIA. Najboljši material in lepa oprema samo pri
JOSIP PETELINC, LJUBLJANA
Telefon 2913 blizu Prešernovega spomenika. Telefon 2913
Za šolo in učiteljstvo poseben popust.

Kdor oglašuje ta napreduje!

★
L. MIKUŠ
LJUBLJANA
MESTNI TRG št. 15
DEŽNIKI
Na malo. Na veliko.
Ustanovljeno leta 1839.
Telefon šte. 2.282.
★

FOTO APARATE
in potrebščine stalno v zalogi.
Drogerija A. Kanc, sinova Ljubljana, Židovska ulica 1 in drogerija Wolfram, nasled. M. Kanc, Maribor, Gosposka 33

ORIGINALNE POTREBŠČINE ZA OPALOGRAPH | LUD. BARAGA, Ljubljana
PRESERVAT-FIXAT IN OSTALE POTREBŠČINE VEDNO V ZALOGI | Šelenburgova ul. 6. — Telefon 2980.

Naročajte vsa tiskarska dela za društva, šole, urade itd. itd. v Učiteljski tiskarni v Ljubljani!

odbora in njih poteku ter se dotaknil naše zahteve po velikopoteznejši rešitvi učiteljske izobrazbe za delo v nadaljevalnih šolah. Ni pa bilo omenjeno v mojem poročilu, da bi bil odsek za nadaljevalno šolstvo sam priredil kak tečaj. Toliko v pojasnilo. — Josip Kobal, strokovni tajnik.

Zanemarjen prehlad ima često najslabše posledice. Kot staro — preizkušeno sredstvo proti kašlju, prehladu dihalnih organov, hripavosti in zasluženju so znané skoro po vsem svetu **Kaiserjeve prsne karamele** in se dobijo sedaj v originalni kakovosti v lekarnah, drogerijah in kjer so vidni plakati. V lastnem interesu konzumentov je, da izrecno zahtevajo originalno kakovost (cena 5 Din za vrečico ali 12 Din za ploč. škatljo), ker se nahajajo v prometu ničeva pomorejanja, katera zdravju prej škodijo kot koristijo.

Oblike kemično čisti barva, plisira in lika tovarna Jos. Reich.

Skrbna mati ne daje otrokom prave kave, temveč jim kuha redno ZIKO. Ve, da je ZIKA izdelana iz rženega slada, ki je kot hranilo neprecenljive vrednosti za rast človeka.

Zimska oblačila

kupite najceneje v priznani solidni krojaški tvrdki

Jos. Rojina, Ljubljana

Sigurnim odjemalcem, plačilne olajšave!

Učiteljski pravnik.

—§ Naredba o izplačilu razlik v prejemkih državnih uradnikov in ostalih uslužbencev za čas od dne 1. oktobra 1923 do dne 1. maja 1924.* (Ker se mnogi tovariši interesirajo glede izračuna pripadajočih razlik, pričobujemo bazo na podlagi katere so se dosedaj izplačevale razlike. Na podlagi tega si vsakdo lahko izračuna, koliko mu pripada). Ministrski svet je izdal pod D. R. br. 61.000 z dne 24. julija 1928 tole odločbo: »Z odločbo ministrskega sveta D. R. br. 100.400 z dne 25. julija 1927 se je uredila poraba kredita 10.000.000 dinarjev, ki je bil odobren v lanskem proračunu za izplačilo neporavnane razlike v prejemkih državnim uradnikom in ostalim uslužbencom, prevedenim in obdržanim v službi po zakonu z dne 31. julija 1923, za čas od dne 1. oktobra 1923 do dne 1. maja 1924. S to odločbo je bila priznana pravica do omenjene razlike vsem prevedenim državnim uslužbencom tako-le: a) Uradnikom: do razlike, ki se dobi, če se odbije od šestevka osnovne in položajne plače za 3 (tri) mesece leta 1923, in za 4 (štiri) mesece leta 1924. šestevke vsot, ki so jih prejeli za ta čas kot plače po starem zakonu in predjeme, izplačane za mesec januar, februar, marec in april 1924.

* »Službene Novine kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca« z dne 6. avgusta 1928, št. 179/LVIII. — Tu so se upoštevali tudi vsi popravki, pričobeni v »Službenih Novinah kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca« z dne 8. avgusta 1928, št. 181/LIX. »Uradni list« št. 76. od 13. avgusta 1928.

—§ Dva važna člena o državljanstvu. (»Ur. l.« od 19. nov. 1928), ki sta za optante prevajna sta sledeča: VI. poglavje. Prehodne odločbe: § 53. Na dan, ko stopi ta zakon v veljavo, se smatrajo za državljane kraljevine:

1. osebe, ki so imele na dan ujedinenja (dne 1. decembra 1918) državljanstvo prejšnje kraljevine Srbije ali prejšnje kraljevine Črne gore, kakor tudi one osebe, ki so imele na dan ujedinenja (dne 1. decembra 1918) državljanstvo prejšnje kraljevine Hrvatske in Slavonije, a niso izgubile tega državljanstva na podstavi odločb v mirovnih pogodbah;

2. osebe, ki jim je bilo z mirovnimi pogodbami z Avstrijo (St. Germain, člani 70. do 82.), z Ogrsko (Trianon, člani 61. do 66.), z Bolgarijo (Neully, člani 39. in 40.), priznano državljanstvo te kraljevine ali ki so ga pridobile skladno z odločbami teh pogodb;

3. osebe, ki so bile do dne, ko stopi ta zakon v veljavo, sprejete v državljanstvo kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev po naturalizaciji;

4. osebe, ki so po rodu in jeziku Srbi, Hrvatje ali Slovenci ter izpolnjujejo pogoje iz § 12., točk 2., 5. in 6.), in ki so zaprosile do dne, ko stopi ta zakon v veljavo, pri pristojnem oblastvu za državljanstvo kraljevine;

5. osebe, ki so po rodu in jeziku Slovani in stalno stanujejo na ozemlju kraljevine najmanj 20 let ter so zaprosile do dne, ko stopi ta zakon v veljavo, pri pristojnem oblastvu za državljanstvo kraljevine;

6. osebe, ki so po rodu in jeziku Slovani in so zaprosile za državljanstvo kraljevine ali so v državnih službi ali so prebile po ujedinenju najmanj dve leti v državnih službi ter stanujejo na ozemlju kraljevine najmanj pet let;

7. osebe, ki so imele na dan 1. decembra 1928 domovinstvo v občini, ki ni prišla v sestav kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev, a so bile v službi na ozemlju kraljevine pri javnih in prometnih podjetjih ali drugih javnih napravah, katere je pozneje prevzela država, pa so bile obdržane v službi ter so zaprosile do dne, ko stopi ta zakon v veljavo, pri pristojnem oblastvu za državljanstvo kraljevine;

8. osebe, ki izpolnjujejo na dan, ko stopi ta zakon v veljavo, pogoje iz § 13. ter so podale do tega dne upravnemu oblastvu izjavo, da žele biti državljani kraljevine;

9. a) zakonski otroci oseb, označenih v predhodnih točkah, rojeni po ujedinenju, odnosno po trenutku, ko so pridobili njih roditelji državljanstvo te kraljevine, in sicer preden stopi ta zakon v veljavo;

b) tuje državljanke, ki so se omožile v istem roku z osebami, označenimi v predhodnih točkah;

c) nezakonski otroci državljanek, ki spadajo med osebe, označene v predhodnih točkah, rojeni v istem roku;

č) zakonski otroci državljanov, ki spadajo med osebe, označene v predhodnih točkah, če se je izvršila pozakonitev v istem roku in če je bil otrok v trenutku pozakonitve maloleten;

10. osebe, rojene na ozemlju kraljevine, ki se po pokolenju ne morejo sklicevati na nobeno drugo državljanstvo in tudi kako drugače niso pridobile tuje državljanstva.

Dokler se ne dokaže nasprotno, se smatrajo najdenčki, ki so bili najdeni na ozemlju kraljevine, za rojene na tem ozemlju.

Osebe, označene pod točkami 4., 5., 6., 7. in 8., morajo predložiti potrebne dokaze v enem letu, ko stopi ta zakon v veljavo, pristojnim upravnim oblastvom prve stopnje, ki jim izdado državljanstvo izkaznico, če se ugotovi z odločbo velikega župana, da izpolnjujejo pogoje; te osebe dobe domovinstvo v oni občini, kjer stanujejo, kolikor ne izpolnjujejo pogoje iz točke 7. § 12. zakona. Če pa pogoji niso izpolnjeni, mora veliki župan prošnjo zavrniti, dopušča pritožbo na ministra za notranje posle. Če omenjene osebe v tem roku upravnemu oblastvu niso predložile dokazov, se smatra, da državljanstva vobče ne zahtevajo.

§ 54. Osebam, označenim v točkah 2., 3., 4., 5., 6., 7. in 8. § 53., ali naturaliziranim državljanom, ki so sprejeti ali bodo sprejeti v državno službo ali ki prevzamejo katerokoli javno zvanje, se računa tudi dotedanja doba državne, samoupravne, odnosno javne službe ali doba prakse po odločbah zakona o civilnih uradnikih in ostalih državnih uslužbenecih, zakona o državnem prometnem osebju in zakona o ustroju vojske in mornarice, če so službovale pred tem na ozemlju bivših držav, na katere se nanašajo odločbe mirovnih pogodb, navedenih v točki 2. § 53. — Prvi govori o avtomatskem pridobitju državljanstva; drugi o vštetju službene dobe, ki je zlasti važen za učiteljstvo. Avtentične obrazložitve bo obsegala dr. Pirkmajerjeva izdaja, ki v kratkem izide.

Stanovska organizacija UJU

iz poverjeništvu UJU.

Vsem okrajnim učiteljskim društvom!

Člani ljutomerskega okrajnega učiteljskega društva so poslali poverjeništvu po svojem društvu nastopno resolucijo:

»Upoštevaajo socialnogospodarsko orientacijo sodobnega življenja, metodično-didaktične potrebe aktivne šole, interes celokupne šolske mladine in materialno-praktične zahteve... pripoznavajo člani okrajnega učiteljskega društva vsestransko pomanjkanje vsakdanjega mladinskega priročnega čtiva, bodisi realističnega ali leposlovnega značaja.

Zato pozivajo poverjeništvu UJU v Ljubljani, da naroči s posebno okrožnico vsem slovenskim okrajnim učiteljskim društvom, da na enem svojih rednih društvenih zborovanj v tekočem šolskem letu obravnavajo:

a) o sedanjih osnovno-šolskih čitankah, b) o domačih slovenskih mladinskih časopisih in mesečnikih, ki jih prejema mladina in

c) o predlogu za ustanovitev mladinskega tednika, o njegovi idejni, pedagoški in materialni strani.

Vsi tozadevni predlogi posameznih učiteljskih društev naj se pošljejo poverjeništvu UJU v Ljubljani, ki jih zbira za porajnsko skupščino in ki medtem tolmači šolski oblasti želje, potrebe in nasvete posameznih društev iz obravnavanih vprašanj.

Poverjeništvu naroča v zmislu gornje resolucije vsem društvom, da razpravljajo o navedenih vprašanjih na svojih zborovanjih in stavijo konkretne predloge.

Istčasno poziva poverjeništvu, da pošljejo društva do konca aprila t. l. vse predloge in resolucije, za katere je potrebno, da o njih razpravljajo v zmislu poslovnika vsa društva, preden pridejo na dnevni red porajnske skupščine.

Udruženje jugoslovenskega učiteljstva — poverjeništvu Ljubljana, dne 10. januarja 1929.

A. Skulj l. r., Josip Kobal l. r., poverjenik. tajnik.

Vabila:

— UČITELJSKO DRUŠTVO ZA OBA MARIBORSKA SREZA bo zborovalo v sredo, dne 16. januarja t. l., na dnevnem redu so dopisi, poročilo o seji širjega sosveta na Zidanem mostu, predavanje tov. Stupan Milice »Cankar kot umetnik in človek«, sklep širjega sosveta v zadevi Knaflič-Skulj, slučajnosti. Tovariši(ice) ne pozabite na članarino. — Učit. društvo za mariborski šolski okraj.

— PTUJSKO UČITELJSKO DRUŠTVO ima svoj redni občni zbor dne 14. januarja ob 10. uri v zgornji dvorani Narodnega doma. Dnevni red: 1. Zapisnik in dopisi. 2. Stališče k prosvetno-kulturnim in stanovskim vprašanjem. 3. Poročila društvenih funkcijonarjev. 4. Volitve. 5. Slučajnosti. K polnoštevilni udeležbi vabi — odbor.

„Srečna zaročenka sem“

pravi razumna Mica. „Zmeraj bom mladostno izgledala, ker RADION prevzema mesto mene najtežje delo v hiši in sicer pranje perila. RADION pere sam in

varuje perilo!“

— LJUBLJANSKO UČIT. DRUŠTVO — pedagoški krožek — ima v soboto, dne 12. t. m. ob 1/20. uri v risalnici I. dekliske meščanske šole pri Sv. Jakobu sestanek s prav zanimivim predavanjem o likovni umetnosti z uporabo skioptikona. Spored sledeči:

1. Uvod v likovno umetnost. Govori tov. Tone Seliskar, strok. učit. v Ljubljani.

2. Likovna umetnost na Slovenskem. Predava tov. Fr. Stiplovšek, akad. slikar in strokovni učitelj mešč. šole v Krškem.

3. Razgovor o vsebini predavanja.

Ker so k predavanju povabljeni tudi nekateri ljubljanski upodablajoči umetniki, bo imelo učitelstvo priliko spoznati ter se pogledati v oba umetnostna nazora, v takozvano »čisto slikarstvo« z zgolj zunanjsimi, plastičnimi-formalističnimi cilji v smeri »nove stvarnosti«, na drugi strani pa z gradnjo nove umetnosti, ki teži k neki prečiščenosti duhovnosti in okvirju realizma. K obilni udeležbi vabi odbor.

— UČIT. DRUŠTVO ZA KOZIANSKI OKRAJ zboruje dne 12. januarja 1929 ob 10. uri v Kozjem. Dnevni red: 1. Zapisnik. 2. Dopisi. 3. Referat na okrožnico UJU Ljubljana, pričobena v »Učit. Tov.« z dne 22. novembra 1928, št. 16. (tov. Hernaus). 4. O delovni šoli. Poroča tov. Smolnikarjeva. 5. Slučajnosti. Pričakujemo polnoštevilne udeležbe, odsotnost je treba opravičiti. Vabimo tudi vse one, ki še niso pristopili in pa novince, ki so prišli v naš srez. — Odbor.

Poročila:

+ SAVINJSKO UČIT. DRUŠTVO je zborovalo dne 12. decembra na Gomilskem. I. Situacijsko poročilo. Učitelj je v okraju 36. članov UJU 34, navzočih 23 = 67,8%.

Tovariš predsednik pozdravi navzoče, ki so se kljub skrajno neugodnemu vremenu udeležili zborovanja, zlasti novega člana tov. Polanca. Zajedno čestita tovarišicam, ki so položile usposobljenosti izpit. Došli dopisi so se prečitali in obravnavali.

Tovariš predsednik nam je podal točno poročilo o seji širjega sosveta na Zidanem mostu.

II. Samoizobrazba. Sklicatelja sta poročala o delovanju samoizobraževalnih krožkov.

III. Primerjali smo učne načrte za zemljepis in zgodovino, ki smo jih sestavili pri domačih učiteljskih konferencah in po živahni debati določili smernice in smoter, ki ga upamo doseči v teh predmetih.

IV. Tovariš Sevnik je omenil dopis sreskega poglavarja o razdelitvi prispevka oblastnega odbora med okrajne učiteljske knjižnice. Zadevo bo uredil knjižnični odbor in poslal pojasnilo sreskemu poglavarju.

Tovariš blagajnik se je pritožil, da nekateri neredno plačujejo članarino ter poziva zamudnike, da skoraj poravnajo svoj dolg.

+ UČIT. DRUŠTVO ZA SREZA MARIBOR DESNI IN LEVI BREG je imelo svoj redni občni zbor dne 17. novembra 1928 v Mariboru.

Situacijsko poročilo. Tov. predsednik B. Rosbaud je ob otvoritvi iskreno pozdravil 11 novovstopivših članov in jim želel, da se na novih mestih in v naši sredi čim najbolje počutijo, dalje je ugotovil, da je od 126 vpisanih članov 88 navzočih. — Dopisi so bili prečitani, zapisnik pa odobren s pripombo, da članstvo v lastnem in stanovskem interesu ne iznaša internih društvenih zadev v javnost, kjer se jih potem napačno tolmači celo po političnih shodih.

Tajniško poročilo. (Iv. Šeško). Od zadnjega občnega zboru 11. novembra 1927 so bile 3 odboreve seje in 4 zborovanja s povprečnim obiskom 68% (trije člani niso bili niti enkrat!), kar se sočasno tudi slika, kako članstvo shvača in uvaža stanovsko organizacijo. Predavanja so bila tri, sprejetih več predlogov in sklepov v stanovskih in pedagoških zadevah.

Blagajniško poročilo. (Rad. Knaflič). Dohodkov 15.345,66 Din, izdatkov 13.368,40 Din, prebitka 1997,26 Din. Zaostanka na članarini je še 2782 Din. Pregledovalca računov sta predlagala absolutorij in pohvalo blagajniku, ki je posle vodil v res vzornem redu. Sprejeto.

Članarina. Za učitelje(ice) 159 Din — plačljivo v 10 mesečnih obrokih po 15,90 Din. Za učitelje poročene učiteljice 89 Din (8,90 Din). Člani volonterji dobe liste brezplačno (glej I. točko pri sklepih!)

Poročevalec samoizobraževalnih krožkov (M. Vauda). Krožki niso povsod delovali dovolj intenzivno, kar bo treba v prihodnje popraviti. Posamezni krožki se konstituirajo sami.

Volitve. Z listki sta bila izvoljena: predsednik Rosbaud Bruno, podpredsednica Gosdec Marija, oba iz Limbuša. Z vzklikom: Tajnik Šeško Ivan iz Ruš; blagajnik Dšura Ivan iz Radvanja; odborniki: Obrban Mara in Petrovič Simon iz Marije Brezje, Vauda Mirko iz Šmarjete, Ivanušič Valentin iz Frana in Kožuh Vilma iz Št. Ilje.

Predlogi in sklepi:

I. Vsakdo, ki je v društvu včlanjen, ga smatramo za člana tako dolgo, dokler izstopa ne javi društvu in je dolžan plačati članarino za ves čas do izstopa.

2. Plačevanje zvišane članarine Izvršnemu odboru UJU od 10 na 15 Din ne priznava mo, ker tega pravila ne dopuščajo. (Opozarjamo na sklep širjega sosveta z dne 8. dec. 1928. — Opomba poverj.)